

Pacyfikacja Borowa 02.02.1944

Prezentowana wystawa została opracowana na podstawie materiałów przekazanych przez W. Lipowskiego do zasobu Archiwum w Sandomierzu. Składają się na nią jego wspomnienia dokumentujące niemiecką pacyfikację, jak również losy wykonanych przez niego fotografii, które są świadectwem niemieckich zbrodni. Ze względu na drastyczność scen przedstawionych na zdjęciach nie wszystkie zdjęcia zostały zaprezentowane na tej wystawie, a niektóre zostały przekadrowane.

Wojciech Lipowski (1901-1992) pochodził z rodziny chłopskiej, kształcił się w szkole elementarnej w Górach Wysokich (1912-1916), Gimnazjum w Sandomierzu (1916-1923), na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego (1923-1930); uczestnik wojny polsko-bolszewickiej; pracował jako lekarz w Krakowie (1930), Drohobyczu (1930-1931), Zawichoście (1931-1944), Ćmielowie (1944-1945), Ożarowie (1945-1955), Dwikozach (1955-1958) i ponownie w Zawichoście (1958-1974). Był aktywnym działaczem społecznym pracującym na rzecz lokalnych społeczności.

Redagował czasopismo „Bomba”, publikował w pismach „Terapia i Leki”, „Słowo Ludu” i „Tygodnik Nadwiślański”. Wydał książkę autobiograficzną Lekarz. Wspomnienia (Warszawa 1980).

Niemcy 2 lutego 1944 r. dokonali pacyfikacji wsi położonych na prawym brzegu Wisły na wysokości Zawichostu: Borowa, Szczecyna, Wólki Szczeckiej, Łążka Zaklikowskiego, Łążka Chwałowickiego i Karasiówki. Prawdopodobnie była to najbrutalniejsza akcja pacyfikacyjna przeprowadzona przez Niemców na terenach wiejskich okupowanej Polski. W świetle różnych źródeł zginęło od 800 do 1300 osób, w tym kobiety i dzieci. Do dziś nie ustalono przyczyn i osoby odpowiedzialnej za wydanie decyzji o pacyfikacji.

Doktor Wojciech Lipowski natychmiast po opuszczeniu przez Niemców pacyfikowanych wsi, nie bacząc na niebezpieczeństwo, przepłynął przez Wisłę. Wziął ze sobą opatrunki, lekarstwa i aparat fotograficzny, aby udokumentować całe zdarzenie. Kopie fotografii przekazał 7 stycznia 1981 r. do Archiwum Państwowego w Kielcach Oddział w Sandomierzu. Znajdują się one w Zbiorze dr. Wojciecha Lipowskiego i są cennym dowodem popełnionych zbrodni.

Przygotował: dr Piotr Sławiński